СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

Ч. 90. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 13-го ТРАВНЯ 1987 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 13, 1987 — No. 90. — VOL. XCIV.

ПРИВІТАННЯ ДЛЯ ВЛАДИКИ МСТИСЛАВА

З нагоди 45-ліття архипастирського служіння Митрополита Української Автокефальної Православної Церкви, що існує сьогодні лише поза Україною у вільному світі, Блаженнішого Мстислава, єпископська хіротонія якого відбулася 14-го травня 1942 року в соборі Ап. Андрія Первозванного в Києві, ми, його найближчі працівники Консисторії, Митрополичої Канцелярії, секретаріяту Семінарії св. Софії, Архіву, Музею церкви-пам'ятника і Бібліотеки Дому Української Культури, редакцій й адміністрації УПСлова та причету церкви-пам'ятника складаємо йому наш низький поклін за його довголітній труд на добро УАПЦеркви та за збереження і збагачення її, як Божої установи поза межами поневоленої України.

Будучи свідками щоденної праці дорогого нам Владики Митрополита та свідомі меж людських спроможностей в його віці ми щиро і ревносно молимо Господа, щоб Він-Милосердний обдарував нашого Владику силою і роками для дальшого його служіння Рідній Церкві й українській людині.

Протопресвітер. А. Селепина,
заступник настоятеля церкви-пам'ятника

С. Бавнд Брук, Н. Дж.
14-го травня 1987 р. Б.

До Владики наспіло більше привітань, в тому й від о. митрата Степана Біляка, головного контролера УНСоюзу. До побажань для загального шанованого Владики Мстислава приєднується Екзекутива УНС і В-во „Свобода". — Ред.

Д-Р І. ФЛИС ОБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ БРАТСЬКОГО КОНҐРЕСУ

Делегація УНСоюзу на Братському конгресі стейту Ню Йорк (зліва): А. Кейбіда, М. Душник, д-р І. Флис, У. Дячук, В. Сохан.

Джерзі Ситі. — На річному зібранні Братського конгресу та братських забезпеченевих дорадників для стейту Ню Йорку, який відбувся у п'ятницю і суботу, 24-го і 25-го квітня ц.р., обрано президентом цього конгресу д-ра Івана Флиса, головного предсідника Українського Народного Союзу.

Річна конвенція відбулася в приміщеннях Марріот готелю біля летовища Ля Ґвардія в Ню Йорку і на ній були присутні, крім д-ра І. Флиса, члени Екзекутиви УНС, головний секретар Володимир Сохан і головний касир Уляня Дячук, як також головний радний Андрій Кейбіда і Марія Душник, почесний член Головного Уряду УНС. Вона перевела заприсяження нової управи конгресу.

Присутнім був також парох української католицької церкви в Асторії о. шамб Еміль Манастирський, який відкрив наради молитвою.

Братський конгрес стейту Ню Йорку збирається річно на свою конвенцію для вибору нового проводу і виміни досвідом своїх членів -- братських обезпеченевих організацій, які діють у тому стейті. Досі вже двічі були обрані президентами провідні члени УНС — д-р Ярослав Падох на 1969-70 роки і Марія Душник на 1978-79 роки.

Окружний Комітет УНСоюзу в Балтиморі відбув Річні збори

Балтимор, Мд. — Тут у неділю, 5-го квітня ц.р., о год. 2-ій по полудні у приміщеннях дому „Самопомочі" відбулися річні Загальні збори Окружного Комітету, який охоплює Відділи УНСоюзу в Балтиморі, Вашінгтоні і Ричмонді, Ва.

Представники Відділів попросили уступаючу Управу погодитися провадити Округою ще один рік, у висліді чого одноголосно перевибрано Управу з 1986 року у такому складі: Богдан Ясінський — голова, Михайло Хома — перший заступник, Адам Ціздич — другий заступник, Остап Зинюк - секретар, Семен Михайлишин — касир.

Членами Управи є також предсідник і секретар кожного Відділу; Петро Фенчак — голова Контрольної комісії, Остап Садовий і Остап Стельмах члени.

На бажання присутніх зборами провадив голова Б. Ясінський, а секретарював О. Зинюк, який відчитав протокол з попередніх зборів. Його затверджено без змін.

За Управу звітували секретар, касир і голова. Б. Ясінський ствердив, що був делегатом на минулу Конвенцію УНСоюзу та репрезентував УНСоюз у Вашінгтоні. Постійно був у зв'язку з Головною Канцелярією

Б. Ясінський

та організаційним референтом. О. Зинюк подав звіт із отриманої і висланої

(Закінчення на стор. 3)

ДОПОВІДЬ О. ПЕТРА ҐАЛАДЗИ В УІА

Ню Йорк. — Український Інститут Америки в Ню Йорку запрошує на доповідь о. Петра Ґаладзи на тему „Українська християнська традиція", яка відбудеться в п'ятницю, 15-го травня ц.р., о год. 7:30 вечора, тут в УІА, при 2 Схід 79-та вул. Бажаний даток — 10 дол.

М. О'КОННОР ОБВИНУВАТИВ СВІДКА У ШАХРАЙСТВІ

НЕ ПРОКУРАТУРА, АЛЕ ГОЛОВНИЙ СУДДЯ НА ПРОЦЕСІ І. ДЕМ'ЯНЮКА БОРОНИВ СВІДКА

Єрусалим, Ізраїль (АНЧЕЙН, тел.). — Адвокат Марк О'Коннор обвинуватив експерта ОСІ Гідеона Епстіна у шахрайстві тут на процесі Івана Дем'янюка у понеділок, 11-го травня ц.р. під час перепитування щодо автентичности виказки з Травніків.

Але головний суддя Дов Лєвін, який боронив Г. Епстіна більше як прокуратура, не дозволив О'Коннорові сконфронтувати свідка з двома копіями виказки, на яких є відмінності і про які знав Епстін ще перед процесом Дем'янюка в Клівленді в 1981 році, до чого він сам признався на тому процесі.

Навіть прокуратор Міхаель Шакед годився на це, щоб оборона показала першу копію виказки з СССР, але суддя Лєвін — заборонив і перервав перепитування О'Коннора, брутально наказуючи йому сісти.

Як уже інформовано, Епстін є офіційним експертом ОСІ і він перевів експертизу першої копії виказки з Травніків, а відтак поробив свої копії з оригіналу в совєтській амбасаді у Вашінгтоні. На першій копії підпис перекладача, дата і джерело (КҐБ) є закриті. Існують також інщі відмінності, про які знав Епстін, але про які суддя Лєвін не дозволив тут говорити. Він також втретє змінив своє рішення щодо процедури перепитування: відтепер тільки один із трьох оборонців І. Дем'янюка зможе вести перепитування свідків, але ще минулого четверга казав, що всі можуть опитувати.

Раніше того дня адвокат Джан Гілл встановив, що Епстін помиляється щодо підпису Тойфеля на виказці, показавши йому підписи цього есеса з Травніків з інших років (1932, 1942, 1963), і Епстін признав, що є різниці.

Епстін також признався до того, що коли він робив копії з оригіналу у совєтській амбасаді у Вашінгтоні то фото не було прикріплене до виказки. Коли він поставив фото на виказку, то печатки сходились.

Під час короткого перепитування О'Коннором Епстін признався, що справа Дем'янюка була першою в ЗСА, в якій він співпрацював з ОСІ. Але що є не до подумання — він їздив по країні в серпні 1981 року з викладами для експертів документації, вживаючи матеріяли з процесу Дем'янюка. Це діялось тоді, як справа Дем'янюка була у вищій інстанції після відклику на рішення судді Френка Баттісти. Епстін твердив, що адвокати з ОСІ запевнили його, що він може це робити, але тепер, з перспективи років. Епстін уважає, що повинен був зачекати.

І тут, коли адв. О'Коннор хотів запитати Епстіна про політичні закуліси діяльности ОСІ, його співпрацю з КҐБ, збирання його адво - катами документів тощо, суддя Лєвін відкинув питання і сказав, що він мусить боронити свідка. О'Коннор сказав, що ОСІ, у справі Френка Валюса мало документи, які підтверджували його невинність і які вони тримали в секреті, — а про це знає Епстін. Але Лєвін не дозволив на відповідь, питаючись „а що це за справа Валюса?" і сказав, що вона не має жадного відношення до справи Дем'янюка. Як відомо, 11 свідків „пізнали" Ф. Валюса на процесі у Чикаґо, як злочинця, а пізніше виявилось, що це неправда і ОСІ відтягнув обвинувачення його. Валюс живе в Чикаґо і судить ОСІ, яке не хоче видати документацію з його процесу, хоч справа вже закрита.

Тоді власне О'Коннор хотів перепитати Епстіна про його аналізи копій виказки з Травніків, тобто двох різних версій, але суддя Лєвін не дозволив, бо йому не подобалась фразеологія запиту, і наказав О'Коннорові сісти, заявляючи гостро, що від тепер тільки один оборонець зможе перепитувати свідків.

Як чергового свідка прокуратура покликала ізраїльського історика, професора університету в Тель Авіві, д-ра Матітіягу Майзеля, який є спеціялістом СССР і Східньої Европи модерної доби.

Він почав свої свідчення описом початків Другої світової війни і дійшов до поразки СССР під Керчом в травні 1942 року.

У ФРАНЦІЇ РОЗПОЧАВСЯ ПРОЦЕС ПРОТИ К. БАРБІ

Ліон, Франція. — У понеділок, 11-го квітня ц.р., тут розпочався політичний процес проти Клявса Барбі, команданта ґестапо в Ліоні, Франція, під час Другої світової війни, якому закидають стосування тортур проти французів, які належали до руху спротиву, екзекуції і масове висилання жидів й інших до концентраційних таборів в Авшвіці призначених на страчення, вбивство понад 600 жидівських дітей які хоронились на передмісті у монастирських забудуваннях тощо.

К. Барбі покищо заперечує усі висунені проти нього докази, більше того, він заявляє, що Франція судить його незаконно, не встановивше чи він дійсно є тією особою, яка у роках 1942-44 сиділа на становищі команданта ґестапо і чинила злочини про які говорить про - куратура.

Процес над К. Барбі правдоподібно буде тягнутися шість, або й більше тижнів, якщо вміжчасі, тобто під час процесу, не виникнуть нові справи пов'язані з французькими громадянами, які в часі війни і встановлення у Франції прогітлерівського уряду, співпрацювали з ґестапом й іншими німецькими окупаційними установами. Політичні спостерігачі і кореспонденти, які слідкували за підготовою процесу кажуть, що велика частина французів взагалі була проти цього процесу, власне з тих причин. Крім того у Франції немає кари смерти і поважно хворий Барбі буде евентуально засуджений на довживоття, яке довго не потриває, бо лікарі дають йому найбільше три роки життя.

Не зважаючи на спротив деяких французів і пропозицію не влаштовувати голосного процесу, у країні знайшлися сили, які своїм впливом змусили уряд прем'єр-міністра Жака Шірака, консерватиста, погодитись на відкритий процес у якому, як вже було сказано, більше потерплять французи і державна каса, як струхнявилий К. Барбі, який провів чотири декади свого життя у Південній Америці, переїжджаючи з одної до другої країни.

Поліційні чинники Франції застосували усі міри безпеки, поставили пости на даху судового будинку, патрулюють вулиці Ліону, перевіряють автомобілі, які переїжджають біля судових забудувань, побоюючись не так прихильників Барбі, як запідозрілих французів, які можуть пробувати влаштувати заколоти.

Голова суду Андре Кардіні, відкриваючи процес запитав підсудного, яке його прізвище й ім'я. Він назвав себе Альтманом Клявсом, так, як було написано у його документах під час зловлення його болівійською поліцією. Прокуратор П'єр Труше попросив суддю, щоб під час процесу вживати одно прізвище, тобто К. Барбі, бо друге прізвище Барбі використав для того, щоб скритися після війни і виїхати до Південної Америки.

На залі суду є також представники Болівії, які зацікавлені життям і активністю Барбі в їхній країні на протязі довгих років. Жак Вербес, оборонець Барбі погрожує, що він разом з підсудним поставить на суд сотні французів, які сьогодні займають ще, або займали в минулому високі позиції в політичному й державному житті.

Відбудеться виставка і концерт молодих мистців

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 16-го травня ц.р., о год. 7-ій вечора тут відбудеться малярська виставка молодих мистців у якій візьмуть участь: Гриць Гивель, Маріка Голіната, Рута Кисілевська, Роксоляна Робак-Найдан, Марта Шраменко і концерт визначних учнів з участю: Меланії Бонакорси, Христі Бонакорси, Адріяна Гельбіга, Зені Ґельбіг, Аполлона Григоровича, Христі Ґерули, Надії Дац, Анни Еммер, Христі Рак-Бравн, Роми Худьо і Мірям Худьо.

Імпрезу організує Український Музичний Інститут Америки, в залі Українського Народного Дому при 140 Проспект авеню.

У СВІТІ

УРЯД ОБ'ЄДНАНИХ Арабських Еміратів підписав угоду з однією американською фірмою про „створення штучних дощів". Фірма береться змонтувати найновіші технічні пристрої, які мають забезпечити дощі в пустелі, коли над місцевістю з'являються хмари. Переважно хмари над територією Еміратів не приносять дощів. Жителів пустелі спеціяльно попередили, щоб вони не лякалися дощів, бо ніяких порушень законів Корану не буде, з Аллахом усе погоджено. Чи матиме цей експеримент успіх, покаже майбутнє.

ВІДОМИЙ СОВЄТСЬКИЙ вчений Сєрґей Аварінцев виступив у журналі „Оґоньок" з пропозицією реґабілітувати російського мислителя Владіміра Соловйова і опублікувати його твори „Три розмови", „Оправдання добра" і „Духовний заповіт". В. Соловйов є сином відомого російського церковного історика Сєрґея Соловйова, що мав особливо великий вплив на російських філософів і релігійних мислителів.

У МОСКВІ ВІДКРИЛАСЯ виставка Академії мистецтв СССР, яка проводиться раз на п'ять років і завжди вважається оглядом офіційного совєтського мистецтва. Перші відвідувачі виставки були шоковані, побачивши в центрі експозиції не полотно з зображенням героя праці чи партійного вельможі, а жанрову картину художника Дмітрія Жілінського з багатозначною назвою „1937 рік". На полотні 2 на 2 метри зображена сцена арешту „ворога народу". Наляканий чоловік у спідній білизні стоїть посеред кімнати, піднявши вгору руки. Троє енкаведистів обшукують квартиру. Родина заарештованого безпорадно і злякано спостерігає за тим, що відбувається. До рами картини прикріплено авторську присвяту: „Присвячую всім невинно замученим у роки репресій".

В ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ кувайтської газети лідер палестинської терористичної групи Фатах, Абу Нідаль заявив, що ще в 1983 році його організація плянувала вбивство теперішнього міністра закордонних справ Ізраїля Шімона Переза. За словами Абу Нідаля, вбивство плянувалося здійснити на зустрічі лідерів соціялістичних партій у Лізбоні. Терористи з Фатах застрілили на цій зустрічі поміркованого палестинського політичного діяча Ессама аль Сартаві. „Нашою головною метою було усунення Сартаві, — сказав Абу Нідаль. — Другим кандидатом був Перез. На жаль, тоді нам не вдалося здійснити свого наміру".

У ЗВ'ЯЗКУ З ПОЖВАВЛЕНОЮ активністю комуністичних партизанів у Філіппінах, Адмінсітрація президента Роналда Реґена видала пересторогу для подорожуючих американських громадян з проханням не включати по можливости Філіппін у свої пляни подорожей тому, що там існує небезпека для життя. Це перша така пересторога Уряду ЗСА від часу перебрання влади у Філіппінах президентом Коразон Акіно. Колишній президент тієї країни Фердінанд Маркос тримав залізною рукою комуністів під контролею. Цього, на жаль, не роблять теперішні керівники, мабуть з огляду на їхнє перенаголошування демократії, яка зв'язує до певної міри руки військовикам, працівникам державної служби безпеки і поліції, і вони не можуть ровинути офензиви на широку склалю, проти комуністів, щоб, мобляв, не виклакати підозріння в інших державах світу. Натомість гинуть молоді вояки і цивільне населення у численних засідках комуністів, зрозумілою мовою для яких є тільки мова скоростріла.

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ відкинула пропозицію зменшити кількість американських військ в Европі, де перебуває 325,000 американських вояків і старшин. Виступаючи за збереження кількости військ, конґресмен-демократ Вілліям Ричардсон підкреслив, що вони потрібні там у зв'язку з можливим виведенням з Европи американських ракет середнього засягу і тактичних ракет. Виведення ракет може стати можливим в результаті американсько-совєтських угод в справі роззброєння. Переговори про це відбуваються тепер у Женеві. Якщо американці заберуть з Европи свої ракети, Совєтський Союз буде мати велику перевагу в звичайних озброєннях у порівнянні з европейськими силами НАТО. „Саме тому, — сказав В. Ричардсон, — дуже важливо зберегти кількість американських військ в Европі".

РЕЧНИК УПРАВЛІННЯ фондом соціяльного забезпечення ЗСА повідомив, що загальні активи фонду в даний час є найбільшими за всю історію і становлять 49.9 більйона долярів. Ще п'ять років тому система соціяльного забезпечення в ЗСА перебувала на грані банкрутства, маючи лише 6.7 біл. дол. для виплати пенсій та інших допомог. В 1983 році як республіканці так і демократи в Конґресі висловилися за прийняття термінових заходів. Перспективи системи соціяльного забезпечення ЗСА ще більш оптимістичні. Спеціялісти вважають, що активи фонду досягнуть до 1991 року 247 біл. дол., а до 2032 року — астрономічної цифри 12,5 трильйона.

ЛАВА ПРИСЯЖНИХ в Оклагомі обвинуватила двох американців у змові з метою вбивства вождя сандіністської хунти Нікараґуа Даніеля Ортеґи. Обвинувачені Доннел Говард, якого не заарештували, і Джан Норріс, який був заарештований у четвер, 7-го травня. В обвинуваченні наводяться слова Д. Говарда про те, що неназваний антикомуніст був готовий заплатити 5 мільйонів долярів за вбивство Д. Ортеґи. На організацію терористичної акції, за словами Говарда, було виділено 500,000 долярів. Заарештований Дж. Норріс сказав слідчим, що підготовляючись до замаху, він радився з конгресменом-республіканцем Філіппом Крейном. Конгресмен Ф. Крейн підтвердив, що Норріс вступав з ним в контакт, але говорив про такі речі, що він, Крейн, вважав Норріса психічно хворою людиною і не сприйняв його слів серйозно. Якщо Говард і Норріс будуть визнані винними, їх чекає тюремне ув'язнення і грошова кара.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена почала кампанію з метою переконати Організацію Об'єднаних Націй накласти ембарго на доставу зброї Іранові. Американський Уряд вважає, що такий захід примусить Іран сісти за стіл переговорів з Іраком і покладе кінець війні, яка триває вже шість з половиною років. В комунікаті Державного департаменту сказано, що Адміністрація Р. Реґена готова вжити відповідних заходів проти Ірану чи Іраку, якщо хтось з них відмовиться виконати резолюцію Ради Безпеки ООН, на випадок, якщо така резолюція буде прийнята. З'єднані Стейти уже ведуть посилену кампанію в Раді Безпеки з метою переконати її членів підтримати резолюцію про ембарґо. Резолюція може бути прийнята в тому випадку, якщо її підтримають всі п'ять постійних членів — Англія, Китай, СССР, ЗСА і Франція.

КОМІСІЯ ЗАКОРДОННИХ зв'язків Сенату приступила до обговорення різних точок видатків у федеральному бюджеті на 1988 фінансовий рік. Серед них є і точки, що стосуються фінансування „Радіо Свобода" і „Вільна Европа". В наступному фінансовому році цим радіостанціям, які ведуть передачі на Совєтський Союз і країни Східньої Европи, потрібно не менш як 33 мільйони долярів. Однак недавно Палата Репрезентантів вирішила виділити 26 міл. дол. Таке рішення було прийняте у зв'язку з вимогою боротьби з дефіцитом федерального бюджету.

НА ПЕРЕСЛУХАННЯХ у Конґресі в сраві секретної достави зброї Іранові і використання одержаних від продажу грошей для допомоги антисандіністам, конґресмен-республіканець Вілліям Брумфілд запитав генерала Ричарда Сікорда про значення цих переслухань для світу. „Я вважаю, що цілий світ сміється з нас, — відповів генерал. — Над нами сміються тому, що ми вивертаємо себе навиворот перед цілим світом". Р. Сікорд висловив тверде переконання, що секретні операції є необхідною частиною ефективної зовнішньої політики в „небезпечному світі", в якому ми живемо. Але розголошення „іранґейту", на думку ген. Сікорда, привело до того, що навіть американські союзники „починають нам вірити менше"

У Конґресі зізнає Р. МекФарлейн

Вашінгтон. — Почався другий тиждень переслухань у Конґресі з приводу секретної достави американської зброї Іранові і допомоги нікараґуанським партизанам. У понеділок, 11-го травня, на запитання конґресменів і сенаторів відповідав колишній дорадник президента Роналда Реґена з питань крайової безпеки Роберт МекФарлейн.

Він говорив тихим, спокійним і, часом здавалось, байдужим голосом. Ті, хто задавав питання, хотіли добитися від нього хоч би натяку на те, що президент Р. Реґен знав про фінансування борців за свободу Нікараґуа за рахунок грошей, одержаних від продажу зброї Іранові. Р. МекФарлейн сказав, що Президент завжди був прихильником борців за свободу і, щоб допомогти їм, робив все можливе, але „він ніколи не вдавався до дій, які були б протизаконними".

„Президент просив нас не залишати контрас в біді". — сказав колишній дорадник Р. Реґена. За його словами, Президент був добре поінформований про те, що допомога борцям за свободу йде з приватних фондів, які не мають ніякого відношення до уряду. Він знав і про допомогу зі сторони Савдійської Арабії.

Р. МекФарлейн сказав також, що він інструктував підполковника Олівера Норта, який був тоді співробітником Ради Крайової Безпеки, „допомагати контрас в їх намаганні стати політичним рухом". „Я неодноразово вказував йому, — говорив МекФарлейн про Норга, — що треба діяти в рамках закону. Але він, мабуть, виходив за ці рамки".

МекФарлейн відзначив, що справами допомоги антисандіністським повстанцям в Раді Крайової Безпеки займався не лише Норт, але Норт, в більшій мірі, ніж інші, намагався допомогти їм, він був відданий справі антисандіністів.

Провідні газети світу, як не дивно, приділяють мало уваги переслуханням у Конґресі ЗСА, друкуючи про це 15-20 рядків. Як видно з численних опитувань громадської думки, більшість американців також не цікавиться „іранґейтом". Зацікавлення до нього значно впало після того, коли стало зрозумілим, що слухання продовжуватимуться до безконечности.

СЛУЖБОВЕЦЬ НОВОЗЕЛЯНДСЬКОЇ амбасади в Москві Дейвид Нікол оголошений персоною нон ґрата. Йому запропоновано залишити Совєтський Союз в тижневий термін. Акція совєтського уряду розглядається як відплатний захід за виселення з Нової Зеляндії старшини КҐБ Сергея Будніка, який займав пост дорадника в совєтській амбасаді у Веллінґтоні.

ДИРЕКТОР ОДНОГО з науково-дослідних інститутів міністерства охорони здоров'я СССР Валентін Покровскій заявив, що проблема розповсюдження АІДС починає серйозно турбувати совєтських керівників. За словами В. Покровського, десятки тисяч совєтських людей пройшли перевірку на АІДС. Він повторив цифри, які наводилися раніше. За його словами, нині в Совєтському Союзі зареєстровано лише 32 випадки цієї смертельної хвороби, при чому 30 осіб з них — чужинці. Покровський вважає, що реальні маштаби розповсюдження АІДС можуть бути відомими лише після загальної перевірки населення, що в даний час є неможливим у зв'язку з відсутністю персоналу і необхідного обладнання.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel. (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаєтьcя тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Злочинці займаються „правосуддям"

Кореспондент газети „Молодь України" К. Чавага повідомив редакцію зі Львова, що там покликали до життя „Комітет (щось в роді ОСІ) по викриттю нацистських злочинців". Головою комітету обрано поета Миколу Петренка, а до складу цього совєтського „ОСІ" увійшли ще: державний радник юстиції „третього класу" Б.Т. Антоненко, кандидат юридичних наук Ю.А. Шульмейстер, народний артист УССР М.Ф. Колесса, народний художник УССР Я.І. Чайка та інші.

„На тимчасово окупованій фашистами території Львівської області, — пише згадана газета у числі з 23-го квітня ц.р., — гітлерівці та їхні підрядні з числа українських націоналістичних банд знищили понад 700,000 громадян СССР, а також Польщі, Франції, Бельгії, Італії та інших країн".

Автор інформації каже, що не тільки у Львові нацисти створили концентраційні табори — Янівський „Цитадель", велике жидівське ґетто. Подібні фабрики смерті" існували в Раві Руській, Золочеві, Дрогобичі, Стриї та інших місцях. Шкода, що автор не додав скільки тисяч трупів залишили за собою, відступаючи перед гітлерівськими арміями, комуно-московські окупанти в 1941 році, які стали приводом до загальної всенародної жалоби і рівночасно ненависти населення Західньої України до окупантів.

„Численні матеріяли і документи про ці злодіяння були подані радянською стороною на Нюрнберзькому процесі, однак багатьом воєнним злочинцям вдалося уникнути суду і сховатись на Заході. Ми вважаємо своїм обов'язком викривати нацистських катів та їхніх прихвостнів, які розгулюються на волі, вимагати їх покарання", — заявив голова створеного комітету, тобто філіялу КҐБ. Він додав, що, мовляв, „світова громадськість повинна знати, хто вбивав і катував ні в чому невинних жінок, дітей і стариків". Без сумніву, що цю фразу можна цілком добре примінити до совєтських злочинів, щоб сповнилась справедливість, бо злочинців треба карати без огляду на те, хто вони і коли вони цей злочин доконали.

Створений совєтський „ОСІ" має намір сприяти розповсюдженню викривальних матеріялів про звірства фашистів в совєтській і закордонній пресі. „На нашу допомогу можуть розраховувати також зарубіжні офіційні і громадські організації, діяльність яких сприяє притягненню до відповідальності воєнних злочинців".

Очевидно, ініціятори створення цього комітету, тобто КҐБ, не шукатимуть воєнних злочинців в Німеччині, державі у якій розвинувся нацистський рух, а серед колишніх політичних еміґрантів, зокрема українців і балтійців. У зверненні совєтського „ОСІ" говориться, що „громадськість Львівської області, як і всі радянські люди (такі також існують) обурені позицією ЗСА, Великобританії, Канади та деяких інших західніх країн — учасниць антигітлерівської коаліції, які не виконують своїх міжнародних зобов'язань щодо покарання нацистських воєнних злочинців і продовжують законну вимогу — видати катів Радянському Союзові для суду в місцях, де вони вчинили криваві злодіяння...". Газета закінчує інформацію твердженням, що „кожний воєнний злочинець повинен бути покараний з усією суворою справедливістю".

Не можна не погодитися з такою вимогою, але до цією категорії воєнних злочинців треба обов'язково долучити комуно-російських імперіялістів, співробітників Адольфа Гітлера з 1939 року і неперевершених злочинців передвоєнних, воєнних і повоєнних часів, аж до наших днів. Злочинці не можуть займатися правосуддям — їх місце на лаві підсудних, без огляду на це якої вони барви — червоної чи брунатної.

Омелян Твардовський

ПЛОДИ СОВЄТСЬКОЇ ОСВІТИ

Про трагічний стан підсовєтської дійсности в усіх ділянках животіння поневолених народів починають частіше писати в пресових органах, журналах і книжках у різних країнах вільного світу. Звичайно, ці писання фактів про правдивий стан справ у СССР сучасні, як і минулі правителі новітньої Російської імперії називають „брехнею і буржуазною антирадянською пропагандою".

Сьогодні хочемо звернути увагу читачів на дійсність, яка існує у професійно-технічних училищах України. В цих училищах мали б научатися підлітки, оволодіваючи найрізноманітнішими спеціяльностями. Там теж мала б бути розвинена мистецька самодіяльність, фізична культура і спорт. Але про правдивий стан справ найкраще знають очевидці і тому подаємо розповідь громадського кореспондента київської „Спортивної Газети" Ч. 11-те січень 1987, П. Янківера, п.н. „І вродився кукіль..." Йдеться тут про „професіональне-технічне училище ч. 3 у Вінниці:

Янківер пише: „... Минулий рік у Вінницькому СПТУ Ч. 3 розпочався з того, що 15-го січня майстри виробничого навчання С. Пружковський та П. Карман потрапили до медвитверезника. Через місяць співробітники міліції вилучили самогонний апарат і 40 літрів закваски з помешкання викладача української мови та літератури М. Павлюк... Проте, що в училищі не велась ніяка позакласова робота, говорити не потрібно, як-то кажуть не до цього було... Як показала одна із перевірок, у більшості груп теоретичного навчання на лекціях була присутня чи не половина учнів. Але це — 'квіточки'. 'Ягідки' ж визріли давно і минулої зими деякі проглянули з-під снігу. Скажімо, в лютому, саме після канікул, прямо на подвір'я училища (навіщо далеко ходити?) семеро молодиків розпили три літри самогону і дві пляшки горілки. П'яничок затримала міліція, але ніякого осуду в СПТУ не зазнали: вільному воля. Мабуть, так само ніхто не звертав уваги й на А. Ковбасюка, М. Дойчина, О. Бевзя (усі, між іншими, були комсомольцями), які не раз напідпитку вимагали гроші в молодших. А якось добре 'підзаправившись' і взявши до компанії ще й М. Яковенка, хлопці вирішили 'зясувати стосунки' з шістьма першокурсниками, які наймали житло на вулиці Гронова, 43. Юнаки пішли з училищного гуртожитку, не витримавши постійних знущань з боку старших (тобто комсомольців), майже завжди нетверезих співучнів. Ті 'образились' і прийшли помститися: новачки були жорстоко побиті".

За злочином йде покарання. Якщо вірно інформували автора „троє кривдників-Кобвасюк Дойчин та Бевз 'ображаються' тепер у місцях позбавлення волі. Але чи легше від цього — продовжує Янківер, — шістьом хлопцям, які на самому початку самостійного життя вже встигли побачити одне з найпотворніших його облич? Постає ще одне питання: чому ці та ще багато учнів не можуть спокійно мешкати в гуртожитку? Виявляється, що з одинадцяти вихователів, які мали працювати в гуртожитку, в хлопців був один, а в дівчат — жодного. Тому на кожному з дев'яти поверхів майже по десять кімнат порожніли. Учні повтікали на приватні мешкання. В гуртожитках вибиті шибки, потрощені двері, антисанітарія, а від написів на стінах стає моторошно... тому не дивують такі записи в міліцейських протоколах: 12, 13, 18 березня з вином затримані К. Гнатюк, Р. Тутаєв, О. Лобов, Н. Бочковська. А незабаром В. Захаревич, О. Гостій, Є. Марущак, М. Прощук „гостювали" у медвитверезнику. Дивує інше. Жоден з цих випадків не розглядався в колективі СПТУ...

І тут би вдарити на сполох комсомольській організації... Та де там. Навпаки, в СПТУ склалася практика приховування фактів антигромадських дій від міліції. Міліціонери, які прибувають на місце події, знаходять п'яного учня СПТУ-3 В. Бойка... Їх уже не дивує, що колишній вихованець училища М. Адаменко після звільнення з дворічного ув'язнення наважується на страшний злочин: вбиває на помешканні немолоду людину, шанованого в місті ветерана війни та праці.".

„Страшний факт: весь час ми поповнюємо спасок учнів 3-го СПТУ, які в стані сп'яніння потрапляють до міліції. Розмовляєш з хлопцями і з'ясовуєш, що в училищі ними ніхто не займається і навіть не намагається виявити, що цікавить дітей, до чого тягнеться серце. І на місце педагогів приходять дружки, 'вулиця'... Йдеться, здебільшого, про підлітків, у яких ще остаточно не сформувався характер, слабка воля, мало інтересів, пригашене бажання вчитися..."

„Та найпарадоксальніше те — пише дальше автор, — що в СПТУ ч. 3 не перестають дивуватися й жахатися, коли дзвонять з міліції. — Як таке може трапитися? — Питають один в одного викладачі. — Невже вони не здогадуються, що це — „плоди" освіти, які самі виплекали?...

Уже півроку в училищі, пише Янківер, новий директор, замполіт, парторг, змінилися викладачі. Та проблеми залишилися старі."

Автор, очевидно не може відмітити факту, що всім цим без вийнятку „директорам", „замполітам" і „парторгам", переважно російським зайдам, не залежить на українській молоді та стані їх навчання. Найважливішою їх ролею є русифікувати цю молодь та виховувати на покірних малоросів, вірних слуг червоної імперії. Ті, що виявляють непослух, мають можливість розпиватися, ставати алькоголіками та здобиччю міліції для поповнення рядів в'язнів невільничої праці.

Іншим простелюють шлях до Афганістану де вони змушені виконувати свій „інтернаціональний" обов'язок, тобто воювати за дальше поширення Російської імперії. Янківер вирахував тих, яким пощастило повернути живими — колишніх учнів СПТУ ч. 3: Петро Лабунський, Василь Адамчук, Сергій Жуликов, Ігор Калиниченко, Віталій Яцко, Андрій Костенко, Володимир Островський. Про тих, хто загинув на Афганістанській землі чи вернувся додому калікою, Янківерові писати не можна.

КУТОК БРАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

Фратерналіст Року

Український Народний Союз від початку свого існування був братською організацією.

Цього року УНСоюз хоче вшанувати з-поміж наших членів одну особу, яка визначилася своєю добродійною працею на полі братської діяльности чи в УН Союзі чи в громаді. Головна Канцелярія УНС вже приймає номінації від відділів чи членів до 30-го червня 1987 року. УНС вибере 15-го липня ц.р. одну особу з поміж поданих кандидатів. Вибранець УНС буде вшанований як „Союзовий Братський Діяч на рік 1987". Його ім'я і прізвище буде передане до Крайового Братського Конґресу Америки як кандидат на звання „Крайового Братського Діяча 1987 року". Кандидат мусить бути членом УНС і бути активним у відділовій праці, не може бути працівником, чи урядовцем УНС, „Свободи", „Українського Тижневика" ані продавцем забезпечення УНСоюзу на повній платні.

Просимо секретарів відділів і голов Окружних Комітетів про співпрацю. Ваша співпраця причиниться до вшанування особи гідної цієї нагороди, поширення доброго імени УНСоюзу і також заохотить наших членів до дальшої братської діяльности.

Просимо слати імена і прізвища кандидатів з коротким описом їх заслуг і їхньої дотеперішньої діяльности на адресу: A. Worobec, Fraternal Activities Coordinator, UNA, P.O. Box 17A, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Андрій Воробець
Координатор братської діяльности

Марія Сокіл

У 90-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ І. ПАТОРЖИНСЬКОГО

II.

Сезон протримався лише пару років і раз сталась така подія: захворіла співачка яка мала співати Маргариту в „Фаусті" і наш режисер дослівно випхав мене на сцену, він бо вчив мене співати і грати цю партію. (Вистава мала бути за кілька днів, а я знала лише два акти, а інші треба було довчити.

Як я все вивчила і заспівала вже не пам'ятаю, але співала і ходила по сцені ніби непритомна та вистава була вдала і всі мені гратулювали.

Пізніше нам обом зачали давати більші партії і ми набирались досвіду. Рік пізніше таке саме як і зі мною сталося із Паторжинським у Харкові. Захворів бас Стешенко, і режисер Каргальський ніби жартом запитав Івана — чи він не заспівав би партію Мефістофеля? Іван зразу погодився, не дивлячись, що опера мала йти в той самий вечір. Так він подобався, що зразу, як то кажуть „вискочив на перше місце.

Вертаюсь тепер до Дніпропетровської опери. Вона протрималась лише два роки. І нам трьом (я ще не згадала про нашого диригента Володимира Йориша, який з нами разом у цій же Консерваторії вчився диригентури) самим прийшлося організувати кілька оперових вистав у сусідньому містечку біля Дніпропетровська. Ми запросили наших правдивих співаків на „гарантію", тобто на певну платню. Це було небуденне і ризиковне для нас, ще аматорів, бо ми самі хотіли співати головні ролі у „Фаусті" в „Євгенії Онєгін - і Ріголетто". Нам треба було подумати і про декорації і про костюми, про світло і тощо. Але театр був переповнений, ми поплатили всі рахунки, і нам лишились „ріжки та ніжки". Та усе ж купили ми собі по кілька фунтів меду, мали успіх і були вдоволені. Тоді напевно ми вже мали електрику, можливо, що не скрізь були жарівки, бо пам'ятаю, як хтось поза лаштунками бігав з нафтовими лямпами і робив якісь світляні ефекти... І ми не зчинили пожежі? — Сам Бог знає.

Була і одна трагі-комічна сцена: коли мене в ролі княгині Ґреміни вивели на сцену, посадили на софі і, поклонившись, відійшли доґравати інші ролі, бо в нас правдивих хористів не було — самі співали цю чи іншу партію і часом самі себе питали і відповідали... Отже лишили мене саму на сцені, а тут сталась неймовірна річ: ніжки софи зламались впали і я зісунулась на землю. І хоча сцена в цій хвилині була порожня — якось мене підняли але, як пам'ятаю, на залі сміху не було... Мабуть сцена була напівтемна.

Іван співав вперше Мефіста — високого, страшного, диявольського, величавого Ґрімена і грізного Спарафучіліо. і пам'ятаю мене вже, мовляв, волокли наперед сцени (бо манекена не було) і наді мною Спарафучіліо співав свою розпачливу арію...

Українська Державна Опера організувалась в 1925 році й Іван після конкурсу пішов співати перший, а я прийшла два роки пізніше. Вміжчасі мене запросили до драматичного театру ім. М. Заньковецької, де я співала всі співочі партії: „Катерину", „Вія" у перерібці Остапа Вишні, „Безталанну", „Про що тирса шелестіла" і т.д. Режисером там був Загаров, якого тоді запросили з Галичини; перебула я там рік. У Столичній Державній Опері Паторжинський почав співати спочатку малі партії в „Сорочинському Ярмарку" співав ролю цигана, а тому, що він був співаком, який завжди вишліфовував до дрібниць і малі партії, то на це зразу звернула увагу дирекція опери. Паторжинський співав Скулу в опері „Князь Ігор", але потрохи зачали йому давати більші партії, як Салтана в „Казці про царя Салтана", потім він співав Кончака, пізніше довірили йому створити образ „Тараса Бульби", в ролі якого він блестів аж до смерти. І. Паторжинський створив незабутній образ мудрого полковника, патріота, козарлюги; його фігура, ніби висічена з граніту, суворі його очі, принизливий погляд, а в сильних руках рушниця — приковувала увагу глядачів з першої появи на сцені. Пізніше в Харкові я співала партію Марильці і сама обсервувала його гру.

Закінчення буде.

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА!

Д-р мед. Роман Осінчук

Подорожування старших людей

Ми вже не раз підкреслювали чи то в дописах до часописів, чи на різних зборах старших громадян, чи як тут прийнято їх називати сеньйорами, про щораз більший та постійний зріст громадян обох статей у віці понад 65 років життя. Це є той вік, у якому людині кажуть працедавці залишати працю, або вона сама залишає свою довголітню працю та переходить на т. зв. пенсію чи на заслужений відпочинок. Це є той межовий стовп при якому людині треба стати й застановитись, що їй зі собою робити в тому пенсійному віці, бож сидіти цілими днями це ж занудa. Атмосфера бездільности людину денервує, створює прикрі умовини незадоволення із такого життя особливо в людей самотніх чи навіть у тих, що залишилось їх двоє — чоловік та жінка, доживати свого віку. Виховавши своїх дітей, часто вони їх не бачать, бо вони десь працюють у різних містах нашої широкої Америки у віддаленні сотні чи тисячі миль. І стан самоти людини й бездільности старшого подружжя створює не раз деякі проблеми здоровного характеру, до яких ми іноді ще будемо повертатися у нашій колонці „Свободи".

Сьогодні хочемо дещо сказати про подорожування хоч би й тому, що ми зближаємось до літа, в якому частіше люди подорожують у своїй країні чи й пускаються у далекі країни поза Америку.

І наші люди тепер, заощадивши дещо з важко зароблених грошей, стали подорожувати по Америці й Канаді а то й по цілому світ. Деякі відвідують Україну, щоб побачити по 46 роках ще декого із своїх рідних чи просто побачити свою батьківщину, а інші ідуть побачити інші країни чи як кажуть побачити світ. Деякі відвідують гарні острови на Караїбському морю, країни Південної Америки, Европи та інші країни Сходу такі як Китай, Японію чи й південну Австралію чи навіть чорний континент. І до таких прогулянок, якщо подорожні є в задовільному стані здоров'я, можна ставитись позитивно. Взагалі прогулянка особливо в більшому товаристві подорожних, а зокрема в гурті своїх людей, чи навіть знайомих, дає такому подорожньому багато задоволення і користи. Вона збагачує людині знання, можливість пізнати інший світ, інших людей, їх спосіб життя та їхню культуру й таким чином прогульковець може мати не лише цікаву прогулянку та милий відпочинок, але теж благородний вплив подорожі на нервову систему людини й не лише хвилевий але теж заспокоюючу дію нервової системи на довший час.

Але до такої прогулянки треба приготовитись заздалегідь не лише фінансово та щодо вигідного часу подорожного, але також щодо стану його здоров'я. Треба навіть довідатись в бюрі подорожнім про гігієнічні умовини в даній країні, до якої ідете (деякі країни Америки й Азії), про вимогу щеплення, про якість питної сирої води (Мехіко), та з такими інформаціями ще заздалегідь відвідати свого доктора та про все порадитись у нього, а зокрема про свій стан здоров'я. Крім того треба взяти зі собою запас лікарства на дорогу, якщо такі лікарства треба брати (при тиску крови, цукрівниці, чи інших хронічних станах)постійно. Звертаю увагу ще на одну звичку добрих знайомих захвалювати чи ділитись своїми лікарствами з іншими. Таку

(Закінчення на стор. 3)

Василь Сокіл

ВЕСНА НАДІЙ?

II.

У совєтській пресі за останні місяці з'явилося немало різко критичних статтей на явища та осіб, раніш не підвладних суду народу. Помітно піднявся рівень результативности, окремі високопоставлені особи зазнали покарання. Проте багато важливих проблем дуже несміливо заторкаються, знову ж таки з озиранням на всі боки, щоб не наразитися на неприємності. З цього погляду характеристична, велика за розміром, стаття Сергія Плачинди в „Літературній україні" від 5-го березня під спокійно поетичною назвою — „А мова — як море"

Починаєш читати і від розчулености умліваєш, яка то справді чудова наша мова, про яку зі знанням справи пише автор статті. Роблячи огляд „Словника української мови" (11 томів), він захоплено відзначає, що в ньому „сто тридцять чотири тисячі діямантів..., що як мільйони леліток на морі тихої місячної ночі сяють і хвилюють, ваблять і, вражають своєю тайною, невичерпністю, красою". Дійсно, мова наша, як море, вона справді має во барв, відтінків, мелодійних нюансів, поезії. Це все не підлягає сумніву. Але навіщо про національний скарб, твердиню української культури писати в такому декламаційному тоні, що аж заспівати хочеться.

Однак, стривайте, не поспішайте з піснею. За кілька абзаців стаття набирає суворішого звучання „Після XXVII з'їзду КПРС ми всі помудрішали. І сього ... наївними і навіть смішними здаються доводи деяких мовознавців повоєнних літ про те, що, мовляв, наявність в українській азбуці літери Ґ... „роз'єднуватиме" братні мови. Справді, це звучить нині як анахронізм. З огляду на це, літеру Ґ, на мою думку, слід повернути в лоно української абетки."

Не станемо чіплятися до великий обережн... не наївного, тим більше не ... факту ... здавалося б малої літери, але навіщо зводити серйозну справу як особисту турботу письменника, який, бачите, висловлює „свою думку?" А всі інші, як собі хочете, — можете і не повертати ту літеру в лоно української мови?

Гаразд, це не кардинальна проблема, оте Ґ. Такої ж думки і сам автор статті. Далі він помалу, напівголосно заторкує (знову ж таки, не бере бика за роги) значно важливіші справи з нашою чудовою, мелодійною і т. д. мовою. Маневруючи між суто мовознавчими питаннями і громадсько-політичними аспектами проблеми, він в одному місці статті цитує таке опубліковане 13 лютого в „Правді" висловлення академіка Ю. Бромлея: „Суттєве значення має оволодіння росіянами та особами інших національностей, мовами корінних мешканців республік".

Зовсім не погано, коли росіяни, живучи і працюючи в Україні, оволодіватимуть українською мовою, але як же буде з самими „корінними мешканцями" республіки? Повинні вони оволодівати своєю мовою, чи ця проблема вже не існує? Автор це промовчує і знову поринає у довгі і, напевне, цікаві лінгвістичні міркування та подає практичні поради і відносно дальшого збагачення української мови лексичним матеріялом, закликаючи до перевидання к поширеному вигляді (до 20-ти томів) „Словника української мови".

Уже можна було б авторові і закінчити тему „А мова — як море". Проте на останній з семи колонок натрапляємо на кардинальну проблему, яку зважився він нарешті заторкнути. Її слід було б назвати: як русифікаторська політика пригноблює розвиток української мови. Не насмілюючись вимовити ці слова, Сергій Плачинда хитрому ... ими викрутасами все таки змушений про це сказати. Він пише: „А все ж — з огляду на зрослі духовні запити сучасника — популяризація української мови йде недостатньо". Що ж далі робити з цією „недостатньо популяризованою" мовою? Адже вона, як море! Діямант! Музика! Героїка! Автор з цього починав свою статтю. То що за біда сталася з національним скарбом, твердинею української культури?

Боїться автор вимовити потрібне слово. А кортить. Але й далі викручується, щоб бува не обвинуватили його в буржуазному націоналізмі (бачте, почав з літери Ґ, а згодом це й на братню мову замахнеться!) Ні, не тільки не замахується на ключову біду, навпаки, починає робити чудернацькі реверанси в бік, інтернаціоналізму, виявляючи турботу про майбутнє (слухайте, слухайте!) мови не так української, як російської, яка так жорстоко нівечиться українцями! Виявляється, — є такі особи, що цураються рідної мови. А що ж вони несуть в російську мову, — лякає автор, — не знаючи її досконально? Вони лише засмічують мову братнього народу... творять примітивний міщанський суроґатний лексикон... тому слід починати боротьбу за чистоту російської мови з утвердження і підняття авторитету мови національної...

Отак найважливіща проблема ставиться догори ногами. І ніяк не насмілиться щирий уболівальник про долю рідної мови вимовити справжні слова, ті що свідчили б про чесну і одверту правду:

— Українська мова віднині проголошується державною мовою, обов'язковою в школі, дитячих садках, вищих навчальних закладах, становах урядових і громадських, у міжнародних відносинах. Одночасно згідні з новою програмою КПРС, що і надалі забезпечуватиметься вільний розвиток і рівноправне використання всіма громадянами Союзу своїх і рідних мов

Розумні слова і справедливі. Але таке говорити про Україну не дозволено українцеві. Інша річ, скажімо, вірмени чи грузини. Згадав автор, що в конституції цих республік є такі статті: 72-га у Вірменії, 75-га в Грузії і в Азербайджані 73-тя. А в Українській конституції, — про це він не згадав, — немає статті, що державною мовою в республіці є українська мова.

Ще „заторкнув" він і згубну практику, узаконену урядом, необов'язковости вивчення в школах української мови. Він пише про нещодавно опрацьований новий статут середньої школи, в якому повторюється ця страшна для української мови практика: мову навчання дітей обирають самі батьки. Ну, що ж, треба скасувати такий статут, не допустити до його затвердження! То де ж ти був, коли ухвалювався цей ганебний документ?

Не пише про це автор, а закінчує статтю ще поетичніше, ніж починав. Просто поезія в прозі про красу і неповторність нашої чудової мови!

Не хочемо сумніватися, що автор мав найщиріші бажання сказати те, що весь український народ хвилює і непокоїть, але, як то кажуть, він запряг коня головою до воза.

(Закінчення на стор. 3)

У ФРАНЦУЗЬКОМУ МІСТІ Канни відбулося урочисте відкриття традиційного 40-го з ряду міжнародного кінофестивалю. На церемонії відкриття американський актор італійського походження Роберт де Ніро вручив спеціяльну нагороду відомому кінорежисерові Бернардо Бертолюччі. На пресовій конференції до гостей і журналістів звернувся президент Каннського кінофестивалю французький артист і режисер Ів Монтан. 19 фільмів представлені на здобуття почесної нагороди фестивалю — Золотої пальми.

Подорожування...

(Закінчення зі ст. 2)

доброзичливість треба відмовити й брати виключно свої випробовані ліки.

Деякі прогульковці деколи привозять зі собою та вживають деякі „чудотворні" ліки із закордону, зокрема з Німеччини, та й навіть дораджують своїм знайомим. Бували випадки, коли мої давні пацієнти з такими ліками приходили до мене на пораду. Не трудно зрозуміти, що в таких випадках лікар, не маючи досвіду з такими ліками, може й навіть добрими, радить їх не вживати. Треба тут, ще додати, що в наших часах є й такі шарлятани, які хотять наживитись навіть коштом людського здоров'я. Ось недавно державна агенція ФДА (Food and Drug Administration) перестерігала американських громадян перед пропагованим ліком у Німеччині „чудотворного" німецького лікаря Нітера для лікування пістряка (рака) чи його ліку на серце. Подібні „чудотворні" ліки продукує якийсь Дослідний Центр Лоренса Биртона в Багамах. Очевидчо таких ліків чужинних чи деяких навіть американських „чудотворців" є більше, але до них треба ставитись критично, а коли людина має сумнів найкраще поінформуватись про таке лікарство у свого лікаря.

Останньо Микола Чорний писав у „Свободі" про відвідини Венесуелі й згадав про купелеве заведення для лікування деяких хронічних хвороб, підкреслюючи дешевші кошти лікування й перебування там у Венесуелі. Нам відомо, що деякі хворі із хронічними хворобами хребта чи суглобів їдуть до Чехо-Словаччини (Піщани, Тренчин) та поносять досить великі грошові видатки. Добре було б коли б М. Чорний, маючи там знайомих, попросив їх прислати докладніші дані про лікувальні засоби та кошти лікування до редакції „Свободи" для докладнішої інформації наших читачів.

Весна надій?

(Закінчення зі ст. 2)

Катастрофічне становище з українською мовою в державі, в якій з-понад 50 мільйонного населення, корінне плем'я нараховує 36 з половиною мільйонів, занепокоїло громадянство настільки, що на сторінках не тільки літературних газет усе частіше лунають вельми стурбовані голоси. То що вже казати про літераторів, які мають іти в авангарді культури!

На недавньому засіданні президії правління СПУ знову, котрий то вже раз, мовилося, що ж далі станеться з мовою многомільйонного народу? Виступало майже двадцять письменників, — за статусом своїх вершителів судьбами української культури (адже ж це Президія Правління спілки письменників!) Не стану перелічувати імена всіх, бо декому з них не слід було давати слово (хай би спочатку покаялися!), всі вони з більшим чи меншим темпераментом виголошували, що мовна проблема не просто першорядна, а найважливіша для майбуття української культури, оскільки вона на очах одного покоління впала до рівня „неперспективної", — наче мова зулусів. Треба рятувати! Зберігати! Воскрешати! З руїн підіймати собори! Повертати втрачене!

Хоч одна ластівка весни не робить, вона віщує весну. І справді в Україні можна почути численні голоси протесту проти довготривалого, згори заплянованого придушення національного духу народу. Безумовно, це радує всіх, кого болить доля України. Голоси, — ніяк не поодинокі, а повсюдні лунають так рішуче і гостро, що іноді здається, — багато в них повторюється того, за що були покарані Микола Руденко, Вячеслав Чорновіл, за що загинули Василь Стус, Олекса Тихий, за що на довгі роки були дискриміновані Іван Дзюба, Олесь Бердник. Голоси часом набирають такої різкої ноти, що можна з належною сатисфакцією сказати: про це весь час з іще більшою одвертістю писали політичні, громадські і літературні діячі тут, в еміґраційних обставинах. Не тільки слово критики, чи сатиричного викриття пороків того суспільства вони вимовляли, але й подавали певні пропозиції до перебудови, корінних змін революційного характеру, рішучого повороту, кардинальних реформ, — фактично всього того, про що нині так чуйно говориться в тій країні, де за найменший натяк на такі реформи не так давно люди опинялися на Колимі.

Дійсно відрадна річ, — ластівки прилетіли в Україну.

Тільки буде велика біда, якщо все це обмежиться пташинним щебетанням. Ластівки — лагідні, милі пташки. А на світі є ще й яструби...

P. S В одному з останніх чисел „Літературної України" виступив Дмитро Павличко зі статтею п. з. „Нам треба голосу Тараса". Бойовий і вчасний заклик. Він наводить знаменні цитати Кобзаря про те, що „на оновленій землі врага не буде супостата, а буде син і буде мати, і будуть люди на землі". Величні пророчі слова. Тільки доречніше було б авторові статті про долю української культури процитувати актуальні слова гнівного поета:

„Якби ви вчились так, як треба, то й мудрість би була своя..." Або з того ж „Посланія"... І в слав'янофіли Так і претесь... І всі мови слав'янського люду — Всі знаєте. А своєї дастьбі... Колись будемо І по-своєму глаголать..."

Окружний Комітет...

(Закінчення зі стор. 1)

кореспонденції, а найважливішим уважав організаційну працю, за яку кожний секретар мусить дбати. З огляду на родинні обставини у минулому році він придбав тільки чотири члени, але сподівається кращих успіхів у 1987 році. Касир С. Михайлишин подав,що сальдо каси виносить 510.63 дол. До дискусії над звітами ніхто не зголосився. Після уділення абсолюторії Контрольною комісією відбувся перевибір Управи.

Передискутовано плян організаційної праці, згідно з яким Округа має придбати 30 нових членів. Присутні ствердили, що це є цілком реальний плян і що постараються його виконати на 100 відсотків.

Опісля покликано до слова Уляну Дячук, головного касира УНСоюзу. Вона зробила підсумки організаційної праці за 1986 рік, подавши до відома, що організаційну квоту Окружного комітету у висоті 50 нових членів виконано тільки на 50%. З того, 34-ий Відділ у Ричмонді, якого секретарем є інж. Лев Блонарович, приєднав 13 нових членів Відділ 320 у Балтиморі, якого секретарем є Іван Малко, здобув 5 членів, а секретар Відділу 4 у Вашінгтоні, О. Зинюк — 4 члени. Три Відділи, 55-ий, 290-ий і 337-ий дали по одному членові. У. Дячук просила доложити всіх можливих старань, щоб у 1987 році квота 30 нових членів була вповні виконана. Вона також згадала, що УНСоюз погодився дати 600,000 дол. позичку на новозбудовану українську православну церкву св. Андрія у Силвер Спрінґ, Мд., і що напевно можна сподіватися від цієї парафії нових членів.

Опісля У. Дячук ствердила, що фінансовий стан УНСоюзу є дуже добрий. На кінець 1986 року майно зросло на 2,378,000 дол., помимо великих коштів за минулу Конвенцію, як і виплаченої дивіденди у висоті понад 800.000 дол. Минулого року присвячено багато уваги Союзівці та видано багато грошей на направи і поліпшення. Збудовано дім для сеньйорів. Союзівка має двох молодих і надійних керівників в особах Володимира Гайдара і Дорка Семчишина, які приготовляються до літнього сезону. На закінчення У. Дячук просила брати активну участь у відзначенні 1000-ліття Християнства в Україні.

У запитах до У. Дячук порушено справи розбудови Організаційного Відділу новими вишколеними продавцями забезпечення, яких УНСоюз має тепер чотири: нові кляси забезпечення з меншими вкладками, нові кляси забезпечення з одноразовою вкладкою, місце вілбуття чергової Конвенції

Головний Радний Евген Іванців, який також був присутній на цих зборах, зголосив свою готовість кожночасно стрінутися з представниками відділів і допомогти їм у організаційній праці.

На закінчення, на пропозицію голови Округи В. Ясінського, учасники рішили з каси Округи приділити три дотації: 100 дол. для Наукового Товариства ім. Шевченка та дві по 50 дол. для Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету та Комітету Оборони Української Спадщини при УНСоюзі.

ДОПОВІДЬ Я. ГАЙВАСА В ЛМКЛЮБІ

Ню Йорк. — Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку запрошує на доповідь ред. Ярослава Гайваса на тему „На Переломі" (до сучасного положення), яке відбудеться в п'ятницю, 15-го травня ц.р., о год. 7-ій вечора тут в Домі Визвольного Фронту, при 136 Друга авеню. Після доповіді відбудеться дискусія.

УНДІМ ТРЕНТОНУ ВЛАШТОВУЄ ПІКНІК

Трентон, Н. Дж. (Ю.М.). — Український Народний Дім влаштовує тут свій традиційний весняний пікнік в неділю, 31-го травня ц.р., на площі УНДому, при 477 Джеремая авеню, в повіті Гамилтон, біля Трентону, від год. 1-ої по полудні, до 7-ої вечора.

В програмі будуть спортові змагання, льотерія та українські страви й напитки. Також можливо, що на пікнік прибуде посадник Гамилтону Джан К. Рафферті. Вступ — 2 дол. від особи. За дальшими інформаціями слід телефонувати до Теодозія Сендзіка на число (609) 587-6107 або (609) 392-2455.

Жертвенність на ЗУАДК зростає

Українське громадянство, вірне гаслові „Ніхто нам не поможе, коли ми самі не поможемо собі", щедро жертвує на різні важливі цілі . Це стало дуже помітним в останньому часі, а зокрема у минулому році. Бажаючи помогти найбільше потребуючим українцям у світі, наша спільнота вирізнила ЗУАДК, що помагає всім землякам, а при розподілі пожертв не робить релігійних, політичних або територіяльних різниць.

Нехай показником жертвенности нашої громади буде цьогорічна „Коляда на ЗУАДК", що на неї вплинула досі найвища сума — 15,604 дол.

На коляду зложили: 250 дол. — 1-ий Щадничий Банк Чикаґо, Ілл.; по 200 дол. — СУМА Федеральна Кредитова Кооператива, Йонкерс Н. Й.; Кредитова Кооператива „Самопоміч", Парма, Огайо; Ярослав Млинко, Посада, Каліф.; по 100 дол. — Братство св. о. Миколая, 276-ий Відділ УНС, Ембридж, Па.; Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч", Джерзі Сити, Н. Дж.; Відділ Українського Золотого Хреста, Ілл., та багато менших пожертв.

На земельний фонд у Бразилії: 2,000 дол. — Український Народний Дім, Елизабет, Н. Дж.; по 100 дол. — Братство св. Арх. Михаїла при церкві Непорочного Зачаття Пречистої Діви, Гемтрамк, Миш.; Богдан Худьо, Шорт Гилс, Н. Дж.

На втікачів у Німеччині: 2,500 дол. — Український Народний Дім, Елизабет, Н. Дж.

На загальні пожертви: 150 дол. — Іван Ґулич (метчінґ фанд), Сарасота, Фла.

Всім жертводавцям щире спасибі!

Українська Святоюрська православна парафія в Ярдвил, Н. Дж., у двох зимових місцях ц.р. місяцях зложила 70 пачок з одягом і взуттям для потребуючих українців у Бразилії. Велика заслуга в цьому місцевого настоятеля о. митрата Миколи Галети, що кожної неділі з проповідальниці заохочував вірних до жертвенности, та члена Екзекутиви ЗУАДК Бронислави Скорупської і мужа довір'я Леоніда Веремієнка, які словом і прикладом посилюють харитативну діяльність парафії. Пачки безкоштовно перевіз своєю вантажною машиною до централі у Филядельфії представник УНП при ЗУАДК Лев Галас.

Від січня ц.р. асистентом канцелярії ЗУАДК став колишній головний організатор УНС Степан Гавриш. Дотеперішній асистент Мирослав Рудий обняв пост головного редактора часопису „Америка".

Окремим комунікатом Екзекутива ЗУАДК поділиться з українським громадянством радісною вісткою про відновлення урядової реєстрації ЗУАДК, як офіційної харитативної аґенції у ЗСА

О. Т.

Окружна Управа СУА в Ню Йорку для Українського Музею

Українському Музеєві виповнилось 10 років. Одна декада — це відносно короткий час в житті будьякої організації. Однак у житті Українського Музею це був час дуже успішного росту й розвитку.

Сьогодні Український Музей уважається одним із найцікавіших малих музеїв в Ню Йорку. Американська преса, радіо і телевізія цікавляться і інформують про діяльність нашого музею. Український Музей постійно відвідують американці, а також туристи з цілого світу, яких так багато в Ню Йорку, і ознайомлюються з українською культурою.

Одначе для дальшого розвитку, для показу і збереження в ньому скарбів нашої багатої культурної спадщини, Український Музей потребує більших приміщень і стоїть перед завданням будови нового репрезентативного будинку.

З метою допомоги Будівельному фондові Українського Музею Окружна Управа УСА в Ню Йорку заплянувала влаштувати святковий полуденок-бенефіс, який відбудеться у неділю, 4-го жовтня 1987 року о год. 1:30 по полудні в чудовій новій залі Українського Народного Дому.

Окружна Управа щиросердечно запрошує своє членство і всю українську громаду взяти численну участь.

Є-я Івашків

В ДЕСЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

Миколи Михалевського

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ з ПАНАХИДАМИ

в середу, 13-го травня 1987 р. о год. 8-ій ранку, у Філядельфії, Па. в церквах:

Христа Царя при Каюґа вул.;
Катедральнім Храмі ПДМ при Франклін вул.;
Благовіщення ПДМ в Мелровз Парку;
Каплиці Сестер Василіянок при Ліндлей вул.

В пам'ять Покійного складаю наступні пожертви на:

1000-ліття Християнства України (Гарвардський Проєкт)	$1000.00
Патріярший Фонд	200.00
Церкву Христа Царя	200.00
ЗУАДК — „Земельний фонд у Бразилії"	200.00
Стипендійний Фонд СУА	200.00
Український Музей в Ню Йорку	200.00

Про молитви за спокій душі Покійного просить —
дружина — ЕМІЛІЯ МИХАЛЕВСЬКА з дітьми

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в неділю, 10-го травня 1987 р., відійшов у Вічність

наш Найдорожчий

БАТЬКО, ДІДУСЬ І БРАТ

бл. п.

ПЕТРО СТОЙКО

народжений 7-го липня 1896 року в селі Зелів біля Львова, ветеран Української Армії під час Визвольних Змагань та громадський діяч на рідних землях.

ПАРАСТАС у вівторок, 12-го травня 1987 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Goven, 233 Sommerset St. **в Ню Бранзвику, Н. Дж.**

ПОХОРОН в середу, 13-го травня 1987 р. о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви Різдва Пресвятої Богородиці в Ню Бранзвику, Н. Дж., а відтак на католицький цвинтар св. Петра в Ню Бранзвику.

В невіджалуваному смутку залишились:

син — ВОЛОДИМ[illegible] з дружиною МИРОСЛАВО[illegible]
внуки —
РОКСОЛЯНА ПОЗИНСЬКА з мужем АСКОЛЬДОМ
ОКСАНА
сестра — АННА МАТІЯШЕК з родиною
та ближча й дальша Родина в ЗСА, Канаді, Великобританії, Польщі і Україні

У Зоряне Царство Духа Предків Рідних відійшов 30-го квітня 10.987 року Дажбожого віруючий РУНВіри (Рідної Української Національної Віри) утвердженої в науці учителя пророка Лева Силенка

Ярополк Я. Хлистун

народжений 10 17 10.898 р. Д., похований за Обрядом РУНВіри в Сварпі (Святині Оріянської Пам'яті) біля Святині Матері України на Оріяні, Спрінґ Ґлен, Н. Й.

О, Великий Дажбоже, зорею
Шлях сів до Небесних Осель.
Поєднай мирну душу з душею
Тата Оря і Матері Пель.

Вічна пам'ять про душу спочилу,
Пам'ять світла, як сонце, свята.
Уквітчаєм любов'ю могилу
На безсмертя — на вічні літа!

Поєднай мирну душу із світом
Рідних Весен, Ланів і Дніпра,
Щоб жила вона промінем-квітом
У Безсмертній Святині Добра.

О, Великий Дажбоже, ми знаєм
Твій Закон — Твоє ві[illegible]я,
Що померши, в Тобі воскресаєм
Неповторністю душ і життя.

Залишивши в смутку дружину, доньку та внуків в Україні.

Перед ювілейними святкуваннями

Перед ювілейними святкуваннями стоїть українська радіопрограма Василя Шарвана, яка готується до відзначення 35-ліття своєї праці. Властиво вік цієї радіопрограми дещо довший, бо своє існування почала вона 7-го січня 1950 року, тобто в день Христового Різдва за старим календарним стилем. Але з огляду на перерву в існуванні в роках 1981-1983 дійсний час праці радіопрограми скоротився на два роки. Перед перервою радіопрограма Василя Шарвана була щоденно, тепер вона обмежилася до двогодинних пересилань кожної суботи.

Відмічення 35-літньої праці радіопрограми Василя Шарвана пляновано на дні 23 і 24-го травня 1987 року. В суботу, 23-го травня, вся двогодинна передача матиме ювілейний характер, а наступного дня, в неділю, 24-го травня, відбудеться ювілейний бенкет в Українському Домі „Дніпро" в Баффало, під патронатом Організацій Українського Визвольного Фронту Баффало й південної частини провінції Онтеріо в Канаді. Бенкет буде сполучений із концертом вокального жіночого тріо „Верховина" під мистецьким керівництвом Олени Глібович. У читача може зродитися питання: чому таке пов'язання? В цьому є оправдана причина. „Верховину" (а була вона оригінально квартетом) створено за ініціятивою Василя Шарвана, і на початку в її назві було зазначено, що це квартет радіопрограми. Квартет створено в 1952 році.

35-літній період праці радіопрограми Василя Шарвана є аж надто відповідною нагодою для накреслення бодай загальної картини цієї заслуженої, — що так скажу — трибуни. В минулому про цю трибуну доводилось мені писати вже не раз. Останній раз докладніше писав я про радіопрограму в 1975 році з приводу її срібного ювілею. Багато дечого з попередніх писань можна б повторити і тепер. Перш за все повторюю оцей незмінний погляд:

„Були голоси (а може є й ще), що радіопрограма — це приватна справа. Безперечно, — це приватна справа. Але чи багато найдеться приватних підприємств, які були б замкнені в собі, з яких в такий чи інший спосіб не користала б суспільність? Хоч в нашому випадку баффалівська українська радіопрограма є приватною власністю, але роля, яку вона відограє, виходить далеко поза межі приватних інтересів. Можемо сміло сказати, що це наша радіопрограма, загальноукраїнська, бо з неї користають широкі кола українських громадян ЗСА і Канади".

Працівники радіопрограми: о. Марі ян Струць, Надія Пікас — дикторка, Василь Шарван — керівник, д-р Михайло Лоза, літературний редактор, Марія Шарван, секретар, Ігор Чмола, диктор.

Мої думки були потверджені поглядами багатьох осіб у їхніх привітах, присланих з приводу 25-літнього ювілею радіопрограми в 1975 році. Для доказу зацитую декілька з цих привітів, а радше тільки малих їх уривків. Митрополит Української Православної Церкви Блаженніший Мстислав закінчив свій привітальний лист так:

„Нарешті щире й нелукаве слово моєму давньому приятелеві Василеві Шарванові. Господь надхнув його послужити українській громаді поза батьківщиною радіослужбою. На шляху до здійснення цього почесного задуму прийшлося йому перебути різне: були дні радости, не бракувало й годин смутку. Чого було більше — один Бог та пан Василь знає. Та минуло 25 років випробувань і творчих дерзань, які й довели до Богові вгодних, а Україні пожиточних здобутків. Саме в цьому найбільша заслуга В. Шарвана, за що й належиться йому найщиріше признання, признання від усіх нас. Нехай же Боже Провидіння, що надхнуло пана Василя на добре діло, і далі дає йому силу служити українській громаді у вільному світі чесно і вперто та на добрий пожиток".

З оцінкою радіопрограми Митрополитом Мстиславом співзвучні є й оцінки наших видатних людей. В привіті від СКВУ за підписом тодішнього заступника голови Миколи Плавюка і генерального секретаря Юрія Шимка, між іншим кажеться: „Ви з гордістю можете глянути на пройдений шлях, бо ви і ваші співробітники добились величезного успіху: систематичної, правдивої інформації широких мас української спільноти ЗСА і Канади про події в світі, на Україні та про українську спільноту у вільному світі. Зокрема дякуємо вам за всесторонню допомогу в праці СКВУ, про яку ви завжди об'єктивно інформували своїх слухачів".

В привітальному листі Головної Канцелярії УККА, що його підписали Йосиф Лисогір і Іван Базарко, натрапляємо на такі слова: „Двадцять п'ять літ існування громадської установи такої, якою є ваша щоденна українська радіопрограма, свідчить про організаційні здібності її творця, її співробітників, свідчить про велику популярність серед українського громадянства, яке морально і матеріяльно її підтримує.

Український Народний Фонд мусить бути вдячний директорові радіопрограми панові Василеві Шарванові за кожнорічні проголошувані безкоштовно заклики до сердець і кишень українських громадян, щоби вплачувати свій національний даток".

Доповненням до попередніх оцінок радіопрограми була оцінка д-ра Романа Малащука тодішнього діючого, а тепер почесного президента Світового Українського Визвольного Фронту. В обширному привіті він писав: „Щоденна радіопрограма Шарвана причинилася до скріплення і поширення наших сил, до розбудови цілого допоміжного фронту української визвольної боротьби. Слово правди про Україну, про її історію, її культуру, про її невгнутих борців, про боротьбу з московським окупантом дійшло до великої кількости українців і не-українців, здобуваючи серед них зрозуміння, симпатії й допомогу та приятелів для України".

Оригінальну оцінку радіопрограмі дав покійний уже сьогодні історик і публіцист проф. д-р Матвій Стахів: „Маємо тут, у вільних країнах, поза засягом окупаційної влади московсько-совєтського режиму над Україною, два щоденники пресової національної служби — „Америку" і „Свободу", а побіч них маємо третій щоденник радіової національної служби. Коли в сучасних відносинах нашої громади не є легко утримати пресові щоденні органи, то невимовно трудніше утримати і провадити радіовий щоденник, єдиний український голос в етері, що його висилає вільно й незалежно від будь-яких чужих директив чи пресій ваша щоденна радіова програма".

Від 1983 року українська радіопрограма Василя Шарвана існує і діє вже не як „щоденник", а як „тижневик", але у збільшеному, що так скажу, об'ємі. Що складається на зміст цього „тижневика"? Кожна передача починається пригадкою про важливіші події з українського минулого, з довшими іноді розповідями про ці події і про пов'язаних з ними людей. Дуже важливим подіям чи особам присвячується цілі передачі, або великі їх частини. Радіо слухачі мають можливість кожної суботи користати із повчальних релігійних хвилин, мають можливість слухати цікаві, — переважно на політичні теми, коментарі, мають можливість довідатись про важливіші справи, що їх порушує вільна українська преса, мають можливість запізнатись з подіями, що проходять у світі. На окрему згадку заслуговує „Щира бесіда", яка ведеться кожної суботи між керівником радіопрограми Василем Шарваном і Святославом Караванським. У розмовах порушуються актуальні проблеми, що їх видвигає сучасність. „Щирі бесіди" дуже підносять вартість радіопрограми. Не можна не згадати факту, що радіопрограма інформує слухачів про події, які проходять серед української громади, не можна поминути порад комерційного характеру. Кожноразова передача є прикрашена українськими піснями і музикою.

Хто творить цей різнорідний зміст радіопрограми? Окремі пересилання оформлює (очевидно, в порозумінні з керівником В. Шарваном) диктор Надія Пікас. Вона є теж і автором історичних згадок й інших коментарів, які подаються на вступі пересилань. Релігійну хвилину проводив донедавна (до свого виїзду з Баффало) о. митрат д-р Павло Івахів. Тепер цю хвилину веде о. Мар'ян Струць, який по о. Івахову обійняв парафію св. Миколая в Баффало. З нагоди більших релігійних свят на радіопрограмі виступає о. протоєрей Богдан Сенцьо, настоятель Святотроїцької української православної церкви в Баффало-Чіктовага. Політичні коментарі деякий час на відновленій радіопрограмі виголошував проф. Зенон Саган, Був він теж і редактором найновіших вістей. З огляду на невідповідний стан здоров'я мусів він припинити свою співпрацю з радіопрограмою. Його заступив редактор Ігор Чмола, який провадить ще й огляд української вільної преси. На радіопрограмі В. Шарвана часто передаються фрагменти із льокальних і позальокальних імпрез, з магнетофонного запису. Таким же засобом передаються теж коментарі чи доповіді позамісцевих людей. На радіопрограмі можна було почути голос почесного голови СУВФронту д-ра Романа Малащука, голови Української Народної Помочі ред. Володимира Мазура, ред. Романа Рахманного й інших.

Не годиться промовчати адміністраційну сторінку радіопрограми. В цих справах правою рукою для керівника є його дружина Марія Шарван. Фінансову базу радіопрограми творять спонсори (переважно торговельні підприємці), які оголошуються на радіопрограмі, а теж і окремі громадяни, які не шкодують для цієї корисної трибуни своїх добровільних датків.

З нагоди ювілею належить оглянутись теж далеко-далеко назад, щоб зробити бодай загальний огляд праці радіопрограми в тому понад 30-літньому періоді, коли вона була „радіовим щоденником". В перших двох роках існування радіопрограми її авдиції передавались прямо з радіовисильні (WHLD). Працівникам програми доводилося тоді відбувати кожного дня далеку дорогу на Гренд Айленд. Такі обставини утруднювали працю. Але власник і заразом керівник радіопрограми успішно розв'язав цю проблему: в 1952 році винайняв радіостудію в Баффало, а в 1955 році влаштував свою власну студію. Спочатку приміщувалася вона в Українському Домі „Дніпро", а від 1963 року у власному будинку на вулиці Філмор ч. 701. Там вона приміщується і тепер. Безперечно, можливість щоденного пересилання робила програму ще більш різноманітною. До різноманітности причинилися такі види пересилань: радіовий театр (під керівництвом д-ра Михайла Лози), літературна хвилинка, на яку складалися гутірки на літературні теми і рецензії на книжкові видання (цю хвилинку провадив теж д-р М. Лоза). Протягом кількох років тодішня довголітня дикторка Ірина Чмола вела хвилинку для дітей, а крім того, при її співучасті і при співучасті Галини Петренко і Зиновії Мосійчук велася хвилина господарських порад для жінок. Передавались теж поради косметичного характеру (Колянківська, Янківська).

Студія радіопрограми гостила десятки місцевих і позамісцевих людей, які виступали по радіо. Перелік їх усіх забрав би доволі багато місця в дописі. Назвемо лише декого із тих, чий голос передавався із магнетофонних записів: Патріярх УКЦ Блаженніший Йосиф, Митрополит УПЦ Блаженніший Мстислав, Владика Ізидор Борецький, Торонтонський Єпископ, Степан Бандера, Ярослав Стецько, Степан Ленкавський, Юліян Ревай, Василь Мудрий, проф. Лев Добрянський, д-р Іван Флис.

Уже з цього короткого огляду праці української радіопрограми Василя Шарвана бачимо, що це дуже важлива і дуже потрібна станиця. Її брак дошкульно відчувався саме тоді, коли в її існуванні наступила дворічна перерва.

Враження постійної української радіопрограми й дальше вимагає немало зусиль. Приходиться подивляти хист і витривалість власника і керівника української радіопрограми В. Шарвана, який крім цього знаходить ще час і на працю в різних ділянках громадсько-національного життя. За час свого 37-річного перебування в Баффало залишив він немало тривких слідів тієї праці. Вже в 1950 році був він ініціятором великої імпрези: Зустрічі українців Америки і Канади. Згодом влаштовування таких,зустрічей перебрали на себе Організації УВФ. В. Шарван займав і далі займає чолові позиції в українських організаціях і установах не тільки льокального, але й крайового засягу. Був довголітнім головою Відділу УККА в Баффало, а теж і членом Крайової Ради УККА. Тепер він є головою контрольної комісії відділу УККА. Працював і дальше працює у ПАБНА та в інших організаціях УВФ. Очолював Дирекцію Українського Дому „Дніпро" в Баффало. Є головою 127-го Відділу УНС. Це тільки важливіші позиції, що їх займав чи займає Василь Шарван.

З нагоди ювілею радіопрограми складаємо керівникові ґратуляції і побажаємо, щоб ця програма перетворилася із „тижневика" знову у „щоденник".

Михайло Лоза

Ювілей „Русалки Дністрової"

Дві книжки — „Кобзар" Т. Шевченка в 1840 і „Русалка Дністровая" в 1837 році вирішили основно і мабуть, як у ніякого народу, на віки нову добу в історії України. Це своєрідний феномен, що скерував усю долю тієї країни та її народу на переломові шляхи. Їх можна порівняти до вогневих стовпів, до дороговказів та до прожекторів, що вказали мільйонам напрямні для їх походу нашою епохою, змінили етнічне та геополітичне обличчя південно-східньої Европи і, парафразуючи І. Франка, ці мільйони „йдуть у мандрівку століть з їхнього духа печатю". Давно вже наші й не наші історики ствердили, що це унікальне в літописі світу явище, і недаром про „Кобзар" та про „Русалку Дністровую" говоримо, як про наші національні євангелії: півтора століття ці книжки говорять до нас справжньою мовою Божих пророків. І напевне говоритимуть далі. У такому аспекті слід нам дивитись і на врочисте відзначення 150-ліття „Русалки Дністрової" що ним почали напевно цілий ряд таких святкувань нашої спільноти Українська Вільна Академія Наук у Канаді та єдиний у вільному світі Інститут-Заповідник Маркіяна Шашкевича, обоє з осідком у Вінніпегу, де теж стоїть чи не найстарший на цьому континенті пам'ятник Маркіянові і де недавно був офіційно відкритий парк ім. М. Шашкевича. Чотири роки тому тут теж вписано в літопис наших днів 140-ліття смерти Пробудника, крім паради, походу та врочистого прилюдного Богослуження, ще й видання великого кольорового портрета Маркіяна, що його створив мистець Роман Коваль, та повнометражного кольорового фільму із згаданого ювілею. І при тій же нагоді згадаймо, що Інститут-Заповідник від 1963 року видає піврічник „Шашкевичіяна", подвійне число якого вийшло друком в лютому і було запрезентоване громаді в день ювілейної Шашкевичівської сесії УВАН — у неділю, 22-го лютого.

На Шашкевичівську сесію УВАН, присвячену 150-літтю „Русалки Дністрової" та 175-літтю народин М. Шашкевича, склалися три доповіді видатних наших учених, членів УВАН, а саме д-ра М. Марунчака, президента УВАН і голови кураторії Інституту-Заповідника, проф. д-ра Іраїди Тарнавецької та проф. д-ра Я. Розумного, голови славістичного відділу Манітобського університету, в рамках якого викладає і д-р І. Тарнавецька. У програму сесії, що її відкрив і вів проф. д-р О. Ґерус, входило ще й заключне слово о. д-ра О. Барана, професора історичного відділу університету і знаного дослідника зв'язків Запоріжжя та Гетьманщини з тогочасною Европою. Правда, окремою точкою на сесії була рецитація першої в нашій літературі поеми, присвяченої Маркіянові, — „Згадка про Маркіяна Шашкевича во вічную Єго пам'ять" Миколи Устияновича з 1846 року, яку виконав Я. Василюк.

Всі доповіді були на високому науковому рівні, повні маловідомого матеріялу та цікаво подані. „Роля Шашкевича у формуванні українського правопису і літературної мови" проф. д-ра І. Тарнавецької та „Секрети й актуальність Шашкевичівського культу" проф. д-ра Я. Розумного вносили нові елементи у шашкевичівські студії і були доказом ерудиції обох прелеґентів, а проф. д-р М. Марунчак у своєму рефераті на тему „150-ліття Русалки Дністрової та 175-ліття народин її надхненика і творця " міг справді імпонувати свіжістю висновків та їх формою, черговий раз доказуючи свою працьовитість та опанованість тих ділянок, які він досліджує. Адже він — і президент УВАН, і діловий голова Інституту-Заповідника, і головний діяч Асоціяції Українських Політичних В'язнів, і дослідники українських поселень у світі, і нарешті автор більш як 25 книжок та публікацій, не враховуючи статтей його пера та праці у відозвах, меморіялах, спростуваннях тощо. Ентузіяст, оптиміст, свіжий на помисли та ідеї, він водночас скромний та вміє своєю ввічливістю і дружністю з'єднувати собі щиру співпрацю інших. До речі, він веде теж Военно-Історичний Музей-Архів УВАН і... є добрим пасічником.

Понад 60 осіб з культурної еліти українського Вінніпегу зовсім не втомилися майже двогодинною сесією і після її закінчення нерадо розходилися з читальні „Просвіти", яка завжди радо служить своєю залею для якісних імпрез нашої спільноти. Вінніпеґ віддав достойний поклін 150- літтю „Русалки", тієї „цвітки дрібної", що почала весну Відродження Галицької Волости України, і буде слідкувати, як цей ювілей відзначать інші українські громади.

А. Курдидик